

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 «
Pe o lună . 2,40 «

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 302.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu să inapo-
iază.

Cine sunt provocătorii?

În viața noastră politică, mai cu seamă când vine vorba de cântărirea necazurilor noastre de conducere, sunt clipe, când orice rezervă începe a fi o greșală de neîngăduit. Într-o asemenea clipă am găsit și noi, că este o sacră datorie de ziar național, de a atrage atenția opiniei publice asupra diferitelor întâzieri și șovăieli în cărma noastră politică. Cuvântul nostru a fost precis și a produs efectul necesar, găsind aderenți în public și mai ales în generația nouă, care, prin temperamentul și prin pregătirea ei mai înaintată, e în mod firesc cuprinsă de nerăbdare și de nemulțumire împotriva puținului spor ce se obține pe terenul vast al luptelor noastre de revendicare.

Până aci deci, nimic ce-ar putea să fie neclar! A cere un *tempo* mai repede și un succes mai vădit în mișcările noastre politice și culturale, nu putea constitui un motiv de burzuală, între oameni cari trebuie să simtă, că o stare pe loc în politică e o rușine. Și singurul răspuns logic și demn, de minți mature, ar fi fost, ca răul, odată semnalat de noi, să se examineze în liniște, să stabilim, împreună cu toții, cauzele și efectele și să se ia, din oficiu, măsurile cerute, pentru a așeza lupta pe baze mai productive în rezultate, cu concursul tuturor voințelor exprimate.

Însă nu! Organul de nenorocită amintire al comitetului, prin un sbir plătit și iresponsabil, a fost pus să ne insulte fără frâu, otrăvind atmosfera. Intrigi personale și locale, provenite din poftă injustificabile ale pensionarilor noștri aradani, au dat întorsături rabulistiche acestor frământări și, în loc ca fruntașii oficiali să ne fi chemat la muncă și la unire, ei au căutat să creeze material nou de ațâțare a unora contra altora, introducând o încercare de represiune platonice și făcându-se că nu ne înțeleg.

Aici a fost întâia probă dată, că onor. comitet național al nostru nu-și înțelege misiunea de a găsi puncte de apropiere cu glasurile nemulțumite. Se cerea pur și simplu o satisfacție pentru ofensele „Luptei” și o explicație a căderii sale rușinoase. Și mai trebuia să stea de vorbă în mod obiectiv, cu cererile nouă, ce le ridicase presa astalaltă și să caute, cât mai repede, inaugurarea unei acțiuni de o rodnicie evidentă. Ce face însă acest comitet? Se înfășoară în calitatea de tribunal și, cu majoritatea membrilor,

și însușește dreptul de a pronunța o osândă în privința noastră și, invocând seria cunoscută de premise bănuitoare, ne-a hărăzit un verdict, care e dovedă clară a unor concepții naive în materie de respect al presei și al discuțiilor deschise.

Am înregistrat această hotărâre și am socotit-o ca a doua greșală politică a comitetului, care, în loc de chibzuială, a pus patimă și ușurință în formularea unei judecăți, de intoleranță și de mistificare a opiniei publice. Rând pe rând am spulberat apoi calomniile și am dovedit imposibilitatea și îndrăzneala desperată, ce s'a pus în campania ce a urmat în privința noastră. S'au strâns amicii noștri și au purtat o aprigă polemică cu toți falșii și improvizatii apărători ai rătăcirii comitetului, cu farsele lui Belimbroc, echivocitățile lui Goldiș, cu isbucnirea în parlament a lui Vajda și cu alți Paveli Ciucureli, cari se așezau singuri, sgomotoși în bătaia condeiului, fără să aibă o țintă și fără să lupte în numele adevărului.

Dar urmează un alt păcat politic — al treilea, pe care l-a răsvrătit cu toată seninătatea sufletească, de care a fost capabil — anume, comitetul a binevoit a ne da de tovarăș pe „Românul” la Arad, cu gând hain de concurență, cu ori-ce preț. Incep banalizările și bagatelizările polemicelor, care înseamnă de obicei o repetiție fadă a calomniilor, de o mie de ori repetate de dânsii și tot de atâtea ori desmintite de noi. Ne-a fost însă lesne să reducem la tăcere și pe aceste și a fost o clipă de concentrare, a fost un gest politic fără păreche a fișarea principului, exprimat în „Treuga Dei”.

Credeam atunci că vom fi înțeleși și singurul mijloc de înțelegere va fi acesta, al bunei voințe reciproce, a concesiilor împrumutate pe chestiunea împărțirii juste a drepturilor ce ne revin ca fii ai poporului român. Ne-am înșelat însă și de data asta și mai amar. Coaliția dintre dușmanii noștri, constituită din elementele cele mai homogene, a pornit o nouă intrigă, de o demnitate și mai scăzută. Cunoașteți goana de abonamente, aici și în România, întreținută de agenții fără scrupul ai comitetului. Și ați auzit de sigur de pamfletul dlui Vajda, anunțat cu telegrame ditirambice, pamflet, scris cu gândul de a purta și desfășura în păturile largi agitația în contra noastră, cu armele celor mai grosolane invențiuni.

Stăm acum și ne gândim la toate...

Ar fi desigur un exces de zel din partea noastră, dacă la atâtea nenorocite greșeli ale fruntașilor războitori, am mai rămânea pe punctul nostru de concilianță, conform solemnei noastre declarațiuni, făcută și repetată adeseori în aceasta foaie. Am fi pur și simplu niște ființe platonice dacă am tolera atâtea provocare din partea comitetului, atâtea calomnii și insulte și atacuri la însași ființa noastră de instituție politică și culturală și n'am fi luptători pentru neam dacă am mai privi cu răbdare la continua deraiare spre prăpastii a comitetului, în loc de a-și cultiva misiunea, cu care datorește mulțimei.

Iată-ne deci în situația silită de a face o mărturisire. Și o facem cu conștiința cea mai liniștită a datoriei pururi împlinite. Am combătut comitetul pentru neglijențe espuse, n'am atacat niciodată partidul, ca ființă politică națională. Și gândul nostru a fost restălmăcit! Am combătut categoric în zeci de articole pe Jeszenszki, Tisza și Mangra. Și comitetul, în organul său, a putut avea curajul să ne identifice cu aceste figuri! Am fost cei mai energici în privința tendințelor de pacificare, într'un timp când organul cel vechiu al comitetului șovăia, și însărcinării comitetului ne denunță la fiecare pas, ca pe promotorii păcii, iar dl Goldiș, care bea *Bruderschaft* cu Tisza Pista, e om de omenie! Am declarat pace și am cerut încetarea unor hostilități infructuoase. Și comitetul a căutat să ne sperie cu „Românul”, această cantitate enormă de vorbărie goală și inofensivă! Am proclamat „Treuga Dei”, ca să vedem comitetul la lucru pentru problemele mari, ce năvălesc la ordinea zilei. Și onorabilul comitet, cu adepții săi din București, profită de talentul intrigei ascunse, editează broșuri și subminează pe toată linia însaș buna noastră reputație. E o frământare, un sbucium, un gând care fură orice cumpăt și bun simț și o provocare nesfârșită la surescitare, un pretext frivol căutat evident de comitet pentru a-și acoperi în vremurile aceste consecințele neputinței...

Iar în fața tuturor acestor provocări, cari nu mai încetează și amenință să degenereze în o luptă fratricidă, întrebăm, putem noi să lăsăm, fără nici un răspuns și fără nici o categorisire, aceste porniri absurde și rușinoase? Este demn să mai credem în așteptări

pioase, pânăce opera aceasta de erezii politice, răspândite de comitet, vor zăpăci pe deplin opinia publică, sau e timpul suprem să ne reluăm cruda datorie, impusă astăzi de împrejurări, de a îmbrățișa din nou, cu pasiune, adevărul cel mai curat, însuflețirea cea mai caldă a cauzelor publice, punându-le mai pe sus de oamenii trecători și plini de păcatele și micimea vremii.

Nici odată trebuința aceasta nu s'a simțit mai tare ca acum. Comitetul nu e capabil să-și înfrâne poftetele provocărilor și ale diverselor manipulări pentru a produce diversiuni în public asupra cinstitelor noastre tendințe în activitatea publică. Vom căuta deci noi singuri să ne facem dreptate, cu tot regretul nostru de a ne cheltui măcar o parte de energii și în înlăturarea unor neînțelegeri artificial alimentate. Iar dacă uneori nu vom putea rămâne academici, ca în trecut și violențele teroriste, ale celor ce singuri s'au improvisat în adversari, ne vor sili să ne formulăm credințele mai cu aplomb, să se știe că nu a fost vina noastră! Provocatorii de meserie au fost câțiva însărcinați, sau chiar membrii ai comitetului și în fața istoriei și a evenimentelor ce s'ar mai desfășura, cu consecințe bune sau rele, *a lor este răspunderea!*

Intâlnirea Regelui Carol cu monarhul nostru desmințită. Din Viena se telegrafiază că »Pressbureau« publică un comunicat al mareșalului Curței din București, prin care se declară lipsită de orice temei știrea că M. Sa Regele Carol s'ar fi hotărât să se ducă în vara asta la Bad-Gastein, pentru o cură de câteva săptămâni, cu care prilej ar fi vizitat pe Majestatea Sa.

FOIȚA ZIABULUI „TRIBUNA”

Supt cireș...

*Supt cireșul din grădind
Stau, de dorul tău cuprins...
Ce n'ași da, să vii?... o vină!
Zăhăr alb, pe pomi a nins.*

*S'a nbrăcat, de ieri malinul
In vestmântul violet
Și mirosul lui, divinul,
Mi-l aduce boarea nctet.*

*Lâng'a tufelor picioare
Printre frunze verzi mijind,
Stau ascunse lăcrămioare,
Clopotele clătînând.*

*Și n'florita'n slove albastre
Scrisul tău „Nu mă uita”,
Florile iubirei noastre
Puse'n strat, de mâna ta.*

*Toate rid! și-n caldul soare
Păsări vesele fin sfat...
Numai sufletul meu moare
Presimțind, că m'ai uitat.*

*Mă n'țelege numai banca,
Arătându-mi golul loc,
Par' c'ar spune: „Unde-i Anca?”
...Omule făr' de noroc!”*

Avel Codreanu.

Goana guvernului ungar împotriva »Neamului Românesc« al dlui N. Iorga. Directorul general al vămilor reg. ung. a dat către toate direcțiile de finanțe și către oficiile vamale următorul ordin:

«Referindu-ne la nr. 31, anul 1910 din »Monitorul Financiar«, la ordinul anunțat aici sub numărul 4.106/P. M. din 6 Decembrie, în chestia aceasta cel din urmă publicat, vă înștiințez spre luare la cunoștință și ca să știți de ce să vă țineți, că după înștiințarea ministerului de interne reg. ung. foaia românească »Neamul Românesc«, care apare în România, Vălenii de Munte și care e oprită a se împărți de poștă, care în ultimul timp s'a răspândit sub numele de »Sfătuitorul«, »N. R.«, »Dela Noi«, »Pentru Popor«, »Neamul Românesc pentru popor«, »Din Tară Literar« și »Neamul Românesc Literar«, acum din nou apare cu titlul de »Economicul«, »Foaia Jiului« și »Foaia Jiului Literar«, adevărat se răspândește în Ungaria sub aceste titluri.

Budapesta, 13 Mart 1911).

Un ecou. Primim dela amicul nostru dl Marcel Montandon, redactorul marelui reviste parisiene »Mercur de France«, următoarele rânduri:

Paris, 19 Mai 1911.

Prea cinstite domnule Redactor,

Am urmărit cu cea mai mare părere de rău toată campania dusă împotriva »Tribunei«, și cu toate că n'am nici o chemare ca să-mi spun cuvântul în neînțelegerile Dv. interne, și mai ales că de politică nu mă ocup, n'am putut în ultima mea cronică dela »Mercur de France« (16 Mai, pg. 437) să nu semnaliez cel puțin ceace cred că a fost și este o mare greșală din partea comitetului național. Dacă Românii Transilvăneni nu pot ajunge între ei la o unire și la o acțiune comună, desbărându-se dela micile susceptibilități și foloase imediat personale, când e vorba de cauza națională, apoi în toată lumea nu se va mai găsi cineva care să iee această cauză în serios, și să părăsească până și prim-ministrul român. M'am mirat că protivnicii »Tribunei« au găsit atâta răsuneț în publicul românesc. Pe Dvoastră însă, cei dela »Tribuna«, nu pot decât să Vă felicite pentru tăria și sinceritatea neclintită eu care duceți lupta cea dreaptă înainte.

Marcel Montandon.

Situația parlamentară. Guvernul a fixat acum definitiv termenul pentru prezentarea proiectelor despre reformele militare. Acest termen e ziua de 23 Maiu. În cercurile politice se așteaptă cu mult neastâmpăr aceste proiecte, cari cu toate astea nu par a deslănțui furtuna anunțată astă iarnă. Aderenții

lui Kossuth nu se vor istovi obstruându-le, iar clericali se simt prea satisfăcuți de declarațiile recente ale ministrului Zichy, așa că numai partidul lui Justh își aranjează mai cu stăruință rîndurile de bătaie.

Proiectelor militare nu le va veni însă rîndul până către mijlocul lunii Iunie, discuția bugetară făgăduindu-se încă lungă și animată. Se spune că în firul discuției bugetare contele Zichy va lua cuvânt mai de multe ori pentruca să contracareze cu declarații mai estomplate efectul discursului său de dăunăzi.

Justh la Cinci-biserici. O reușită adunare publică pentru votul universal a avut loc ieri în Cinci-biserici. Adunarea a fost organizată de aderenții lui Justh și de socialiști. Cu acest prilej Justh a făcut următoarele confesii în ce privește atitudinea lui față cu neamurile nemaghiare:

»Programul meu și chestiunea de naționalitate culminează în dorința, ca naționalitățile să nu atace unitatea statului ungar (probabil să fi înțeles unguerec. N. R.), să nu graviteze înafară și — în interesul lor bine priceput — să învețe unguerește.

La adunare au fost de față peste 5000 de ascultători.

Camera. S'a continuat discuția la bugetul ministerului de culte și instrucție. A vorbit întâi guvernamentalul! Szász Károly, agitând înființarea universității a treia, apoi clericalul Molnár Iános, sbiciuind curentele antireligioase.

Ministrul Zichy, depozitarul portofoliului, a depus pe biroul camerei lista tuturor celor învățători nemaghiari, împotriva cărora s'a ordonat, — în baza legii lui Appony — procesul disciplinar. Vina acestor învățători e că au dovedit o atitudine antipatriotică.

Nu cunoaștem numărul noilor jertfe ale legii lui Apponyi, sântem însă incredințați că numărul lor e foarte mare, totuși însă nu în deajuns de mare ca să poată mulțumi sentimentele patriotice ale lui Zichy — prietenul moștenitorului de tron.

LORELEY.

Am scris povestea lui Loreley. Am scris povestea dulcii mele prietene Loreley. Odată o voi publica. Nu știu când. Mai curând sau mai târziu. Poate șirurile acelea, în cari am pus atâta căldură și atâta revoltă vor ajunge odată sub ochii ei. Sub ochii ei, cari tănuiesc aceleași părerii de rău hărăzite acelor pentru cari nu este vis prea îndrăzneț. Și ori-care ar fi soarta ei, atunci, va rosti înfiorată:

— Aici e ceva din viața mea, din viața noastră!

Va cădea pe gânduri, își va aminti de tinerețea ei obidită și va citi povestea până la sfârșit.

Recitesc povestea scrisă și văd că n'am exagerat nimica. Poate împrejurarea că eroii trăiesc și-i cunosc așa de bine. m'a făcut să fiu cât se poate de fidel. Poate unde mi-a fost dat să văd atâta răutate și atâta prefăcătorie în lume, am căutat să fiu cât se poate de sincer. Dialogurile nu sânt altceva decât pasagii din scrisorile personajilor din povestea, pe care un scriitor mai puțin modest ar numi-o roman de caractere.

Nu știu ce va zice critica imparțială despre această poveste, care s'ar putea foarte ușor să apară numai după moartea mea. Eu însă sânt mulțumit de felul cum am scris-o. Eu de altfel nu scriu de dragul artei. Eu scriu pentru aceia, cari mi sânt dragi. Și mi sânt dragi toți cei cari sufer, toți cei nedreptățiți, toți cei goșiți pentru dreptate. Și Loreley mi-a

fost dragă. Nu știu ea mi-a fost dragă sau durerea. Căci Loreley a suferit mult.

Povestea ei este un lanț nesfârșit de lupte, de zbuciumări și de decepții. De câte-ori n'a răbdat foame, de câte-ori ochii ei albaștri și triști n'au revărsat valuri de schinte aprinse de revoltă în contra nenorocului care a urmărit-o, care a vrut s'o înfrângă.

Era frumoasă și tânără și fără de nici un sprijin. Și vânătorii de frumuseți nevinovate de câte ori n'au încercat s'o umilească, să înngenuncheze mândria ei de fecioară.

Și dintre toți cari nu i-a luat în seamă, pe unul singur l-a disprețuit. L-a disprețuit pentru aroganța lui, pentru caracterul lui de parvenit, care s'a târât în fața tuturor acelor, cari credea că-l pot ajuta să se ridice, pentruca odată să sfideze pe cei mai merițioși decât dânsul, dar al căror ideal a fost acela de a rămânea oameni întregi. L-a disprețuit când a înțeles ce urmărea cu scrisorile lui, în cari afecta sentimente, pe cari nu le avea, căci nu putea să le aibă. Asupra acestui personaj am insistat mai mult. Pe el l-a disprețuit ea mai mult.

Și apoi a plecat.

— Mă duc la țară. Acolo acasă la mine de unde am plecat. Am să iau de bărbat pe cel mai cinstit gospodar și am să urăsc totdeauna lumea asta pretinsă intelectuală în care toți mint, în care toți sânt niște actori, în care este păcat să intri când ai un suflet.

A părăsit orașul și a plecat. Mi-a lăsat amintirea prieteniei noastre toate scrisorile pe cari le-a primit. Oferte scandaloase, mărturie

Doliul național al Franței.

O groaznică catastrofă aviatică. — Un aeroplan căzând din văzduh, a omorât pe ministrul de război și l-a rănit grav pe primul ministru Monis.

O catastrofă fără păreche încă în sângeroasele anale ale aviațiunii a cutremurat ieri Franța. Ieri ar fi trebuit, anume, să se înceapă marele meeting de aviațiune aranjat de ziarul *Petit Parisien* între Paris și Madrid. Un vânt năpraznic a zădărnicit însă încercarea aviatorilor de-a bate acest cel mai mare record de distanță, înăbușind în țipete și groază avântul și speranțele ce încălzeau sufletul unui neam întreg în tața temerarei întreprinderi a aviatorilor. Monoplanul aviatorului *Train*, a fost izbit de vânt și răsturnat c'o iuteală prăpăstioasă tocmai asupra tribunei onorațiilor. Monstrul aierian i-a frânt amândouă picioarele primului ministru *Monis*, iar pe ministrul de război *Berteaux* l'a strivit formal. Catastrofa mai are apoi o mulțime de alte jertfe sângeroase.

Vestea nenorocirii a străbătut ca fulgerul Franța și lumea întreagă. Subt impresia ei a fost imediat contramandată vizita regelui Serbiei.

În rezultatele sforțărilor de veacuri ale omeniei Franța își are cea dintâi parte de merit. La ori ce prilejuri când era vorba de progresul general, era în frunte, dând astfel cea mai frumoasă dovadă despre superioritatea sufletească a gîntii latine, cărei ea asigură prioritatea printre toate celelalte neamuri ale pămîntului. În mișcarea înfrigurată ce s'a înfiripat de câțiva ani pentru cucerirea aerului — veșnicul vis neîmplinit al muritorilor — ea a realizat cele dintâi rezultate în Europa, plătind în aceeaș vreme cel mai scump tribut ce-l poate da un

îvingător adversarului, jertfind însași viața acelor adevărați eroi, cari au luat de bună voie lupta pentru înaintare.

Cuceririle făcute de Franța pe teren științific au servit în aceeaș vreme și ca un îndemn de întrecere între celelalte neamuri, iar dela cel dintâi succes mai de seamă, inaugurat în vara anului 1909 cu trecerea canalului *La Manche*, a făcut jertfe nenumărate pentru a duce recordul în aviațiune. A aranjat cu mari cheltuieli concursuri de aviațiune prin toate orașele mai de seamă ale țării, indemnând astfel pe toți cei cari se înjugaseră la marea luptă de cucerire, să pregete în drumul început, câtă vreme nu vor fi câștigat gloria deplină.

Dezastrul aeroplanelor. „*Republique*” și „*La Patrie*”, puse în serviciul armatei, cari erau un fel de mândrie națională a țării, n'au înspăimântat-o, ci din contră a lucrat înainte cu îndoițe puteri, pentruca să-și poată vedea într'o zi visul izbândit. A și plătit îndârjirea aceasta cu numărul cel mai mare de victime a anilor din urmă, căci dintre cei treizeci și mai bine de aviatori răpuși în lupta pentru cucerirea aerului, *peste douăzeci sunt francezi*, morți sau în țară sau la concursurile de aviațiune din străinătate.

Dincolo de jertfele acestea deși grele dar totuși neînsemnate în schimbul învingerii, Franța întrezărea culmea așteptată — neatinsă încă de oameni — și pentru aceasta a urmat înainte cu încăpăținare, pătrunsă de credința că e aproape ceasul când toate așteptările sale vor fi duse la îndeplinire.

Și după toate acestea avem cuvânt să credem că dezastrul de ieri al francezilor va îmbrăca numai vremelnice țara în haină cernită. Franța va trece me-

reu înainte, îngropând în negura uitării ziua de 21 Mai care i-a smuls pe cei mai mândri fii ai săi împreună cu doi miniștri ai țării, în clipa când era să înfăptuiască cea mai frumoasă așteptare omenească. Și mărețul vis de a pluti pe apele văzduhului — în înalțimi ametoitoare — trecând peste piscurile Pirineilor dela Paris până la Madrid, va fi abandonat numai pentru scurtă vreme, ca să fie reluat iarăși și dus la îndeplinire de urmașii cari din gloria lor vor lăsa să cadă o frîntură și pe fruntea palidă a celor răpuși în ziua de ieri, și cari astăzi sunt încunjurați de jalea unui neam întreg.

Concursul.

Ziarul „*Petit Parisien*” a aranjat un concurs de aviațiune, în urma căruia s'ar fi făcut drumul dela *Paris* la *Madrid*, peste *Pirenei*. Nouăsprezece aviatori s'au prezentat la concurs în ziua de 22 Maiu. Acest concurs s'a prezentat ca o adevărată sărbătoare națională, căci peste patru sute de mii de parisiensi au alergat pe câmpul *Issy-les-Moulineaux*, de unde porniau aviatorii. Întreg corpul diplomatic, în frunte cu ministrul președinte *Monis*, ministrul de război *Berteaux* și întreg statul major francez, dimpreună cu mai mulți generali au fost Duminecă pe câmpul *Issy-les-Moulineux*.

Furtuna.

Ziua de Duminecă a fost însă o zi nenorocită căci de dimineață, bătea încă un vânt puternic. Cel dintâi care a încercat să zboare a fost pilotul cu aeroplan sistem *Bleriot Bonmot*. Dar din pricina vântului abia s'a ridicat la vre-o câțiva metri și a căzut jos. Tot așa au pățit și alți trei piloți, cari au încercat să se înalte după *Boumot*. Al patrulea *Vetrinez*, a plutit foarte puțin și el, dar din pricina vântului care sufla tot mai tare, i-s'a rupt un șurub la aeroplan și a căzut din o înalțime considerabilă, fără să i-se întâmple ceva. Lumea l-a sărbătorit, dar în urma lui nici n'a mai îndrăznit să se încerce vre-un pilot. Mulțimea care dorea să vadă în sfîrșit un succes oarecare se impacienta. Sburau glumele pișcătoare în toate părțile și numai atunci a amuțit când a fost scos din aerodrom, aeroplanul lui *Train*, care era hotărît să înfrunte furtuna ce se apropia din ce în ce mai amenințătoare.

Nenorocirea.

Mulțimea a izbucnit în strigăte de bucurie și a aplaudat frenetic pe îndrăznețul pilot care marea în chipul acesta orgoliul francezilor. Tot francez era care întreprindea această ascensiune temerară! Dar abia s'a ridicat *Train*, la vr'o doi metri și vântul l'a trântit la pămînt. La a două probă i-a reușit însă să se înalte mai sus, ajutat și de puterea orcanului care izbucnea acum cu o furie elementară. Într'un anumit moment când lumea privea plină de admirație și cuprinsă de frică la aviatorul curajos, s'a observat că aeroplanul a trebuit să sufere vr'o stricăciune, căci vântul îl purta în voia lui. Aci îl ridica în sus, aci îl cobora și cărna nu putea servi la nimic. S'au format în toate părțile grupuri, cari discutau toate eventualitățile. Un astfel pe grup se formase și în jurul miniștrilor *Monis* și *Berteaux*, cari nu au rămas la tribună ci s'au postat în liber. Miliția, care a fost comandată pentru susținerea ordinii, nu mai putea birui cu mulțimea.

În vremea aceasta o aripă de vânt a prins aeroplanul și cu o repeziune vertigioasă l'a aruncat tocmai asupra grupului unde erau și cei doi miniștri. Aeroplanul a trântit la pămînt

și ridicole de dragoste, atâtea și atâtea documente ale josiției omenești.

— Ia-le tu! Odată poate-ți vor folosi. Vei scrie poate ceva. Și nu mai ai nevoie să consulți nici o psihologie. Ai în ele manifestarea cea mai crasă a perfidiei. Și acum lasă-mă să-ți sărut ochii amândoi și nu te mai gândești la mine...

Din cele ce mi-a spus *Loreley* și din cele ce am știut eu am alcătuit povestea asta, pe care odată o voi publica. Pe dinaintea ochilor cititorilor vor defila câteva personaje, copiii ai unui veac de materialism păgîn, în care totul este de vânzare, în care totul se speculează, în care nu mai există nimica sfânt și totul se cumpănește cu aur. Pe dinaintea ochilor sufletești ai cititorilor vor defila cu tot echipamentul lor adepții unei doctrine, pe care n'a sistemizat-o încă nimenea, care însă își așteaptă meșterul care s'o poată sistematiza fără a muri de rușinea că este om.

Se va vedea cum cad cei buni în fața celor vicleni, cum se lovește în cei mai simțitori, cum se exploatează orice situație cât de neînsemnată spre a ajunge. Și atunci foarte mulți vor ajunge la concluzia, la care am ajuns și eu că școala, pe care o avem, cu principiile ei de morală, atunci când în adevăr influen-

țează asupra sufletelor tinerelor vlăstare, trimete în lupta vieții niște nenorociți, cari nu vor putea rezista în viață, niște oameni cari se vor ofili ca și florile plâpînde și parfumate, pe cari le sădești într'o mocirlă.

Un pesimist, va zice cutare critic. E o satiră, în care, cum e și firesc, sunt multe exagerări, va zice altul. Mulți vor ignora cu totul povestea mea. Și singură *Loreley*, din colțișorul ei dela țară, va tresări înfiorată ca de un vis urît. Va citi povestea până la sfîrșit și va rosti:

— Aici e ceva din viața mea, din viața noastră!

Și, ca speriată de o fantomă, își va strînge copilașul la sîn, gândindu-se cu groază la iadul pentru care-l crește.

Adormi! Pe ochii tăi căprui
Coboară a genelor perdele
Brodare cu mărgean și stele,
Adormi, tu, puiul mamei pui!

Iar eu, ori care ar fi părerea critice asupra valorii povestii mele, atunci, peste ani mulți, mă voi simți mulțumit c'am rupt masca după câteva chipuri. Mă voi simți așa de mulțumit c'am scris povestea dulcii mele prietene *Loreley*. Și voi trece înainte. I. U. Soricu.

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Telefon Gyárvaros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate

mai mulți oameni, între cari era *Deutsch de la Meurthe*, cunoscutul sportman, *Antoine Monis*, fiul prim-ministrului, însuși prim-ministrul *Monis* și ministrul de război *Berteaux*. Motorul aeroplanului a căzut tocmai asupra ministrului *Berteaux*, zmulgându-i o mână din umăr și zdrobindu-i țeasta. Prim-ministrului *Monis* i-a rupt amândouă picioarele, i-a zdrobit mai multe coaste și osul nasal. Numai ca prin minune i-au rămas ochii neatinși. *Berteaux* a murit pe loc, mai răsuflând de câteva ori, iar prim-ministrul a fost transportat în agonie la ministerul de externe. Ceilalți grav răniți au fost scoși de sub ruinele aeroplanului și transportați la spitale. Aviatorul *Train* și companionul lui, *Bonnier* au scăpat însă aproape nevătămați. Au fost zguduți și ei de grozava cădere, numai după vreo câteva minute au putut să-și vină în fire, pronunțând câteva cuvinte nearticulate, dar vreo leziune mai gravă nu au suferit.

În mulțimea care a luat parte la această senzațională nenorocire, s'a produs în urma țipetelor și strigătelor nenorocitorilor un tumult de nedescris. Numai după ce s'a răspândit trista veste, s'a liniștit, plecând de pe câmpul *Issy-les-Moulineux*, într'o dureroasă tăcere.

După telegramele de mai târziu, prim-ministrul *Monis* a suferit și el grave leziuni interne și i-se așteaptă moartea în fiecare clipă.

Reprezentanții tuturor popoarelor, la Paris, s'au prezentat la președintele republicii, *Fallières*, exprimându-și condolențele pentru această mare lovitură.

In chestie personală.

Abia tocmai câteva zile de când s'a terminat la curtea cu juri din Oradea-mare procesul manuscriselor furate din redacția „Tribunei“, furate pentru a da dovadă guvernului, că eu sunt autorul articolelor scrise în contra guvernului și a dlui Burdea, în chestia conflictului din Caransebeș. În acea urtă operație de-a mă scoate trădător de patrie înaintea guvernului erau implicați agreeții acelor, cari astăzi încearcă o altă platformă pentru nimicirea mea morală, anume platforma trădării de neam. Acești meșteri ai minciunii și ai calomniei și-au găsit un bun avocat în persoana dlui Dr. Alexandru Vaida, omul cu nume mare.

Dl Dr. A. Vaida se achită splendid de datoria sa de avocat într'un pamflet aruncat în piață în care reeditează toate minciunile și calomniile scrise la adresa mea și din aceste fire de minciuni și calomnii țese fără scrupul de conștiință procesul de intenții, că eu pregătesc calea calului troian. Cu acest metod, de a ticlui din premise false concluziuni false, poți și din sfânta scriptură scoate concluzia, că nu este Dumnezeu.

Eu mi-am precizat poziția mea în declarațiile făcute în acest ziar. Acele declarații spun neau atât de clar că m'am despărțit cu desăvârșire de părintele Mangra, încât n'am nimic de adăos ori de retractat din ele. Dacă ar fi să mă dimit la analiza mistificărilor ce le aplică dl Dr. A. Vaida acelor cinstite declarații, ar trebui să scriu și eu o carte, căci în cadrele unui răspuns ziaristic nu se poate cuprinde potopul de mistificări al dlui Vaida. Ar fi o risipă neîngăduită pentru mine să mă pun la împlătirea mistificărilor brodate de mâinile artistice ale dlui Vaida pe capul meu, care n'are alt păcat decât că Tribuna există.

Când a provocat dl Vaida furtuna din parlament eu îl apăram contra colegilor săi cari l-au lăsat pradă — furiei deputaților maghiari și cereau executarea d-sale în „Tribuna“. —

Atunci mi-a zis dl Vasile Goldiș; „Dar Vaida a mințit când a susținut că ar fi cetit versurile fatale, pentru că s'a constatat că nu le-a cetit în parlament, ci le-a vârat ulterior în discursul său și noi nu putem susține pe un om necorect“. Aceasta constatare a amicilor săi denotă, că dl Vaida nu-și alege mijloacele de luptă.

Atâta am voit să constat.

R. Clorogar.

Unul care s'a dus : episcopul Szabó.

Gherla nu are episcop. Ioan Szabó cel nevăzut a dispărut din mijlocul puținora cari se puteau apropia de dânsul. Acum își dă seamă aiurea de ceea ce a făcut, și noi n'avem să ne ocupăm de dânsul pentru a reînoui asupra mormântului aceia aspră mustrare indignată care s'a îndreptat totdeauna, fără patimă personală, dar fără puțință de iertare, împotriva celui ce trăia, — între Români, dar pentru ceilalți.

Cei mai mulți i-au încunjurat cu negru viața, alții cu negru îi încunjură vestea morții. E o deosebire de judecată. Pe unii îi știm sinceri, — nici nu pot fi altfel, n'au de ce să fie altfel; sinceri îi bănuim și pe ceilalți. Afară de rudele sale vor mai fi fost ochi românești cari să plângă la acest sicriu care nu închisese nici o speranță.

Și aceasta e interesant. Imbucurător însă, nu. Căci asupra unui Vlădică românesc, viu sau mort, nu poate fi decât o singură părere. Căci activitatea lui nu se poate prezenta decât dintr'un singur punct de vedere.

Dumnezeu n'a făcut lumea pentru episcopi, nici pentru catehisme, nici pentru dogme. Ci pentru oameni, pe cari va fi știut de ce i-a făcut, a inspirat dogme, a îngăduit catehisme și a pus Vlădici. Un Vlădică bun e un îndemnător și mângâietor de oameni pe căile însemnate de voința veșnică a lumii. Aceste căi sânt însă ale *neamurilor*.

Vlădică evlavios, curat, cinstit, la o nație nenorocită, prigonită, umilită, fără ca el să-i sară în ajutor, ori cu ajutorul lui adaus la silnicia dușmanilor, — acesta nu se poate decât pentru mintea infirmă a unui confesionalist cu țeasta strămtată. Un Șaguna, un Strossmayer, iată Vlădicii din mila lui Dumnezeu. Ceilalți, doar din mila Papei și a Guvernului străin pot să fie. Dar asta nu ni ajunge.

Și astfel, dacă a fost un cleric cuvios, pot să-l și beatifice în latinește aceia cari au această chemare, dar laude rostite în românește nu pot petrece la săvârșirea din viață pe cine n'a iubit această limbă a noastră și sufletul ce se exprimă într'ânsa.

(„Neamul Românesc“).

N. Iorga.

Scrisori din București.

Domnul care face propagandă. — Un amvon.
Glasul fecioarelor.

București, 8 Mai.

Domnul care face propagandă m'a oprit în drum. Și-a îndreptat spre mine privirile unor ochi comuni, și cu un aer, de nespuse bucurie m'a întrebat :

— Ai văzut noua broșură?

— Care?

— Broșura, care dovedește tradarea „Tribunei“, frate. Să vezi acolo fapte și documente. E teribil. Să vedem cine o să mai tăgăduiască în fața celor scrise de dl Vaida.

— Sânt versuri sau proză? Dl Vaida a scris și versuri. S'ar putea foarte ușor, pentru-ca cetitorii să poate reține mai bine faptele espuse de autorul broșurei, să le fi redactat în versuri. Iți poți închipui ce ușor s'ar populariza un cântec ca acesta :

La „Tribuna“ lucru mare
Mangra, Belimbroc, trădare,
Când o să n'florească scaiul
Se va răscula tot Gaiul..

Domnul care face propagandă stă uluit. Judecata pare a i se fi oprit în loc. Ar vrea să spună ceva și nu poate. Mi-e milă de el. Îmi face impresia unei ghețe, pe care ai dat-o cu vax, dar nu i-ai scos lustru. Văd bine că n'a citit broșura, după-cum n'a citit nimica din ce s'a scris în ultimul timp cu privire la conflictul dintre prietenii dlui Goldiș și „Tribuna“. A prins probabil un cuvânt dela cutare fruntaș dintâi, care a primit spre distribuire opt sute de exemplare din numita broșură și s'a dus să vestească dovada trădării.

— Vezi, domnul meu n'ai citit broșura. De ce vorbești atunci despre ea? Să îți spun eu: Broșura, de care vorbești dumneata, e scrisă în versuri libere. Doar ști că autorul ei este poet. Când cu citirea versurilor în parlamentul unguresc dl Vaida a fost declarat de poet de toți marii noștri politicieni. Singură „Tribuna“ mai cunoscătoare în ale literaturii a protestat, dând autorului broșurei recente locul ce i se cuvenea în șirul bărbaților noștri politici. Unui poet i se tolerează asemenea glume. Mai ales când la noi în Ardeal literatură umoristică se scrie așa de puțină. Ce te faci cu „Cucul“ lui Birăuț?

Domnul care face propagandă cascadează ochii mari. Își aduce mâna prin păr și răsuflă greu. E așa de cald. Dacă n'ar avea pretenția de om cu maniere, ar opri pe bulgarul care vine rahat cu apă rece.

— Să-ți spun drept, n'am cetit-o. Dar am s'o citesc. Mi-au promis-o!

— Eu am citit-o. Ea va distra de sigur pe cetățenii de limba maghiară ai puternicei împărății austro-ungare. Pentru ei este un fel de *Batrachomiomachie* modernă, cuprinsă în câteva sute și mai bine de pagini.

— Așa?

A plecat. Nenorocit neam de slugă! Nimica nu este în stare să judece singur. Vedea totul prin prizma intelectului altora. N'are nici o convingere a lui. Nici o credință. Și toate acestea se zice că trăim în veacul absolutei libertăți de gândire. De unde or fi să sărit atâția sclavi? Și are îndrăsneala să se numească om!..

Procesul intentat de dl A. C. Cuza autorului broșurei calomnioase „o rușine universală“ a fost amânat. S'au numit esperți, ca să constate adevărul și să se pronunțe asupra învinuirilor aduse eminentului profesor. Procesul e caracteristic pentru vremurile în cari trăim. E cât se poate de instructiv pentru cei ce vor să se edifice asupra puterii ce o au evreii diferitelor ramuri de manifestare publică. Nu un protest nu s'a văzut cu ocazia acestui proces, în care învățatul român cerea justiției să i-se facă dreptate. Nu s'a observat nici o revoltă din partea opiniei publice sfidate: atâta îndrăsneală de calomniator. Singurul care s'a ridicat împotriva uneltei streine a

ziarul „Evenimentul“, care e înfierat cu energie și cu un curaj acum de toată lauda procedeul acesta iudaic de a discredita pe învățații români, ridicând în slavă ori ce menifestare talmudică. Astăzi are loc la Iași o întrunire studențească, la care tinerimea va protesta în contra machinațiilor evreiești. S'a răspândit la Iași șvonul că studenții ar fi dispuși să recurgă la violențe în contra fiilor lui Izrael. De aceea s'a expedit din partea acestora o lungă telegramă primului ministru, cerându-se măsuri de... apărare.

De fapt este același procedeu de a alarma ori de câte ori se ridică glasuri pentru apărarea demnității naționale a Românilor. Grație acestor procedee, de câte ori nu citim în ziarele din streinătate despre „gravele escese în contra evreilor din România“?

Și uite răsfoiesc colecțiile tuturor ziarelor, de aici și dela noi. Singurul ziar — afară de ziarele naționaliștilor democrați — care a protestat cu energie în contra calomniei iudaice a fost „Tribuna“. Căci singur acest ziar și-a pus la dispoziție coloanele lui pentru gândirea și simțirea românească. Și toți cari au avut ceva de spus aici au alergat. Să mă ierte acel domn care a publicat în „Românul“ afirmația că ziarele din Ardeal nu pot fi independente și că nu se pronunță în mod independent asupra diferitelor chestiuni, cari interesează neamul întreg. S'o fi gândit poate la atitudinea ziarului autorizat în chestia Lalescu. Să nu facă însă nici o aluzie la alții.

Când vedem cum se oduc ofense sentimentului nostru național fără ca să se ridice o adevărată furtună de proteste, datorită fiecărui Român cinstit este de-a apăra cu ultima energie amvonul dela care s'a criticat totdeauna apărarea demnității noastre naționale jignite. Și datorită fiecărui Român cinstit este de-a înfiera pe aceia, cari se vede că au tot interesul de-a ascunde adevărul, de a nu lăsa gândirea și simțirea românească să se manifesteze în toată libertatea ei.

În diferite rânduri s'au ridicat glasuri pentru iertarea soldaților condamnați cu ocazia răzcoalelor din 1907. O duioasă petiție au adresat acum ficele veteranilor, cari au luat parte la războiul pentru neatarnare. Iată textul acestei petiții adresate M. S. Reginei:

Majestate

Ziua de 10 Mai este zi de fericire, e sărbătoare pentru întreaga suflare românească. E ziua în care cu drag ne reamintim de anul 1877, de toate vitejiile armatei românești și mai presus de toate de înțelepciunea marelui Căpitan. Cu cât drag am ascultat dela părinții noștri din războiul pentru independență, de câte ori nu am avut lacrimi de duioșie, lacrimi de recunoștință pentru Mama răniților și ce frumos exemplu pentru noi, ficele române. Și acestea le vom spune și noi copiilor noștri și vor trece din generație în generație.

Dar sufletul nostru e pătruns de durere când din depărtare auzim suspinul soldaților condamnați în răzcoalele din 1907. Și acest suspin deșteaptă în noi toate amintirile acelei urgii. Pentru poporul român, 1907 e an de durere. S'au petrecut atâtea răzcoale țărănești, că nu e inimă care să nu se cutremure, nu e gândire care să nu se rătăcească, nu e frunte care să nu se întunece. Dar Românii sunt buni și blânzi din firea lor și vor să uite pe 1907, dar această uitare trebuie să pornească dela Tron, această uitare nu poate să ne-o dea decât clementa regală. Atât cât suspinele soldaților condamnați vor porni din fundul ocnei, poporul românesc nu poate să steargă cu desăvârșire din amintirea sa pe 1907.

Noi, femeile române, Majestatei Voastre ne adresăm, astăzi și vă rugăm a vă face ecoul sufletului românesc pe lângă M. S. Regele a

da iertare soldaților condamnați la răzcoalele din 1907.

Dacă ați fost Mama răniților, și ați picurat viață, nădejde și putere în vinele lor, primiți a fi și Mama soldaților condamnați, bună, blândă și iertătoare. Faceți fericirea lor, a familiilor lor și a întregului neam românesc.

Deschideți porțile ocnei. Majestate, și lăsați să se întoarcă la căminurile lor unde se aud numai vaete și dureri; iar nouă, poporului, redați-ne un 10 Mai frumos, mândru, luminos așa cum nu l'am mai avut din 1906, pentruca într'un elan de fericire să strigăm cu toții, dela copil până la moșneag:

„Trăiască Regele și Regina noastră și întreaga Dinastie. 7 Mai 1911, București.

Ficele veteranilor din 1877.

Scrisori din Iași.

— Procesul A. C. Cuza — Socor. —

Ziua I.

Cetitorii „Tribunei“ își amintesc de sigur procesul de calomnie intentat acum câteva luni de dl Prof. univ. A. C. Cuza, contra avocatului Em. Socor, pentru broșura acestuia din urmă: „O Rușine Universitară“ — „Plagiatul dlui A. C. Cuza“.

Acest proces a venit săptămâna curentă în dezbaterile Curței cu Juri din Iași. Natural, mulți vor fi urmat de prin ziare aceste dezbateri.

Socotim totuși, pentru edificarea celui mai curat adevăr și mai ales pentru luminarea presei străine Regatului nostru, să facem o dare de samă amănunțită a acestui interesant proces, scutind prin aceasta pe cetitor de multele dări de samă tendențioase ce s'au publicat, în presa confrăților noștri din „România Liberă“.

Dl Prof. A. C. Cuza e asistat în susținerea acuzei sale de dnii avocați C. Coroi conferențiar de dr. Civil la Universitate și Abgar Buicliu; iar dl Em. Socor e asistat de dnii avocați A. Bădărău, Lascar Antoniu, Osvald Teodoreanu și Tanase Gheorghiu.

Curtea o formează dnii Grigoriu ca Președinte și dnii Ciohodariu și Șufu ca membri. Fotoliul Ministerului Public îl ocupă dl Prim-Procuror Adam Bercea.

Sala e ocupată în cea mai mare parte de studenți, avocați și prof. universitari.

După ce se procedează la alegerea celor 12 jurați, după ce Curtea se constituie în întregime și după ce dl Președinte dă cetire actului de acuzare; dezbaterile se declar deschise.

Cel dintâi ia cuvântul dl prim-procuror Bercea, aducând în discuția curței următorul:

Incident.

Dlor jurați; dat fiind extrema importanță ce-o prezintă procesul de față; dat fiind faptul că cea mai mare parte din dstră, ca necunosători ai materiei de Economie Politică, nu v'ați putea da verdictul în cunoștință de cauză; considerând apoi că, pentru a putea judeca cu destulă competență o atare chestiune, se cere un timp îndelungat de studii, studii pe care nu le poate avea decât oameni specialiști în materie; cer dlor Jurați ca împreună cu onorata curte să admiteti numirea unor experți, care vor avea să-și dea părerea lor hotărâtoare, întru cât cele imputate de inculpatul Socor prin broșura sa sânt întemeiate.

Atât avocații acuzației, cât și cei ai apărării, combat incidentul ridicat de dl prim-procuror, ca prematur; adăugând la aceasta dl Cuza faptul că, nefiind în fața unei discuțiuni științifice, ci mai ales sociale, unei chestiuni menite să compromită o mișcare poli-

tică condusă de d-sa; comisiunea de jurați, ar putea perfect de bine să judece procesul de față. După o mică dezbateri, curtea respinge incidentul primului-procuror.

Pleduaria dlui Abgar Buicliu.

Intrind în materia procesului, ia cuvântul dl Abgar Buicliu, care arată domnilor jurați importanța covârșitoare ce-l prezintă acest proces. Compară fapta dlui Socor — fostul elev al dlui Cuza — ca un paricid moral. Descrie în culori exacte, personalitatea dlui A. C. Cuza, personalitate evidențiată prin atâtea calități strălucite.

Un om ca dl A. C. Cuza care, ca luptător naționalist, ca om politic militant, ca profesor universitar, ca publicist neîntrecut, ca autor de tratate științifice și literare, a ajuns să însemne mult în cumpăna vieții noastre de stat, nu poate fi doborât prin viclenia celor ce-l pândesc în umbră.

Cartea dlui Socor nu urmărește aplanarea unei chestiuni de polemică științifică ci, compromiterea unui om, unei idei. Vreți dovadă? Urmăriți campania dezmatată dusă de ziarele presei evreiești din țară și străinătate contra „vestitului luptător naționalist-antisemit“ A. C. Cuza.

Observați editura în care apare această broșură — „Facla“, acea revistă ce are ca țintă imediată moartea politică a domnului Cuza.

De altfel dl Socor nici n'ar fi în stare să producă o operă de știință pură, atât timp cât d-sa nu e specialist în Economia Politică, n'a urmat studii serioase de specialitate, lucru ce însuși mărturisește în cartea sa.

Ce-a câștigat dl Socor din această faptă a sa? A devenit celebru; a devenit celebru însă căutând neputincios să se ridice pe ruinele unei munci ce-și închipue c'ar putea-o risipi.

Cere juraților să-l condamne pentru aceasta, la 1 leu despăgubiri civile și la o amendă ce-ar fixa-o Curtea. Ședința se suspendă pentru 10 minute.

Pleduaria dlui C. Coroi.

La redeschidere ia cuvântul dl C. Coroi profesor universitar. D-sa începe prin a arăta deosebitul interes ce-l poartă publicul ieșan dlui A. C. Cuza, luând parte în număr atât de mare la proces. Lămurește în accente duioase, că prezența d-sale aici însemnă o datorie de recunoștință față de fostul său profesor.

Povestește cu multă căldură, cum îndată după apariția broșurei calomnioase, întâlnind pe dl Cuza, mai senin și mai liniștit ca oricând, l'a rugat să-i facă cinstea de-al număra printre avocații apărători în procesul dsale.

„Nu că am voit să-i dau dlui Cuza o apărare de care știu că nu avea nevoie; dar am voit ca în mijlocul atâtor glasuri de bârfie și de calomnii. să se audă adevărul rostit și prin glasul recunoscător al unui fost elev al său și să aibă astfel profesorul, măcar atâtea mângăiere văzând, că dacă printre foștii săi elevi s'a găsit unul rătăcit, care lăsându-se ademenit de o erostratică glorie pe care și-a închipuit că o câștigă, a asemnat o broșură plină de infame calomnii, apoi se mai pot găsi și alții care să se facă pavază de apărare în jurul profesorului lor. Căci eu nu sânt singur aici, și când rostesc aceste cuvinte, simt cum tremură de emoție toți aceia cari au fost sau cari sunt acum elevi ai dlui Cuza și cari se află în această sală.“ — *Aplauze sgomotoase în rîndurile studențimei.*

Puterea științifică a dlui Cuza am putut-o afla ca student, când tratând la seminarul său politic „Despre poporație“ am adâncit studiul dsale cu același nume.

Cetește raporturile dlor academicieni P. Mis-

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de Székely și Réti fabricanți de Marosvásárhely lipsă la: mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

sir și I. Bogdan asupra „Poporației“ din care rezultă superioritatea originală a scrierii.

Intrând în partea intimă a cărții dovedește cum calomniatorul a suprimat fraze și cuvinte, pentru a da aparența plagiatului.

Opera dlui Socor e pornită din ură și re-credință. O dovedește aceasta, împrejurările în cari a fost tipărită broșura — tocmai în ajunul alegerilor generale când dl Cuza își pusese candidatura la deputăție —; o dovedește editura unde s'a tipărit — Facla —; o dovedește în fine aspectul ei general, tonul nehibzuit și îndrăzneț în care e alcătuită. Studenții sânt numiți „băieți de prin „centre“, iar Academia Română e „profund ignorantă în materie de economie politică“.

Plagiator! Dar plagiatori au fost numiți și Maltius și List și Virgil și Schaechespeare și Molière și Al. Dumas și Coșbuc și Caragiale și câți alții!

Vă cer dlora jurați un verdict de condamnare; vă cer aceasta pentru că, nu veți putea îngădui ca un om de superioritatea dlui Cuza să fie înjosit și calomniat în modul cel mai trivial de oameni ce nu pot avea răspunderea faptei lor.

Căci, dlora jurați, ce-ați face dvoastră fără caracterul superior de răbdare adâncă a dlui Cuza, fără puterea lui de condei, ce-ați face zic, dacă mereu, la fiecare pas, în fiecare gazetă, vă veți găsi insultați, ponegriți, arătați orașului, țării, străinătății ca niște oameni periculoși! V'ați lăsa distruși? Nu!

„Și, dlora jurați, oricare ar fi verdictul dv. „Poporația“ tot un monument rămâne, monument de logică, de erudiție, de cugetare, de creațiune științifică, un monument care onorează pe autorul ei, onorează știința și Universitatea Română, pentru că nu stă în puterea dvoastră, deși roștiți cuvânt legat prin jurământul dreptății, să schimbați adevărul.

Ședința se suspendă pentru 10 minute.

Rechizitorul dlui prim-procuror.

Mărturisesc, dlora jurați, greutatea rechizitorului meu, gândindu-mă la importanța și subtilitatea chestiunii adusă spre judecare, și mai ales gândindu-mă la omul a cărui cinste e pusă la îndoială.

Ca în ori și ce proces de calomnie, ceia ce trebuie să căutăm a cunoaște mai întâi e buna sau reaua credință a aceluia ce-a calomniat. Când a apărut broșura dlui Socor ceia ce m'a lovit dela prima vedere, a fost tonul pătimaș în care era redactată. Pentru mine, aceasta însemna răutate, rea credință. Când apoi, urmărind cartea mai în amănunt, am dat peste atâtea omiteri de fraze și cuvinte, m'am hotărât în credința, că la mijloc e numai rea credință.

Domnul prim-procuror, urmează apoi să arăte pe larg, în ce consta acele omiteri, punând textul „Poporației“ și ale broșurei față în față.

Arată cum dl Socor s'a servit de citațiile și îndreptările dlui Cuza, pentru a putea studia cartea. La întreruperea acestuia în mod negativ, domnul procuror Bercea răspunde hotărât:

„Sânt convins, domnule Socor, că dacă dta, n'ai fi avut date de consultat, din însăși cartea dlui Cuza, n'ai fi scos broșura calomnioasă“. Cere juraților să aducă un verdict de condamnare. Ședința se suspendă pentru 10 minute.

Pleduarea dlui Lascar Antoniu.

La redeschiderea ședinței se dă cuvântul dlui Antoniu avocat al apărării. Dsa nu vede idealizarea dlui Cuza ca justă. E drept că dsa e atacat vehement, aceasta însă ca un răspuns la numeroasele atacuri pe care dl Cuza le îndreaptă contra tuturor bărbaților politici. Dl Cuza a atacat de reposatul Gh. Panu, pe dl P. Carp, pe toți colegii dsale de universitate, dnii P. Bujor, Thiron etc. Să nu se plângă deci dl Cuza de atacurile pătimașe ce le primește.

Ridică dlui Cuza competența în materie de Economie politică. Laudă pe dl Socor ca unul ce s'a ocupat serios de această materie. Ce-

tește câteva numere din „România Muncitoare“ spre dovadă.

Critică sever politica sa națională ca negativă. Invederează buna credință a dlui Socor. Cere juraților un verdict de achitare. Ședința se suspendă până sara la 9½.

Pleduarea dlui Osvald Teodoreanu.

Tot din partea apărării, dl Osvald Teodoreanu critică purtarea răutăcioasă ce-a avut-o domnul Coroi față de colegul dsale de barou domnul Socor; o califică ca temerar.

Caută a dovedi că „Plagiatul dlui Cuza“ nu trebuia adus în fața curții cu juri, ci în fața unui ceneclu științific. Respinge invinuirea că opera dlui Socor ar fi produsul urei personale sau politice; e o operă de polemică științifică.

Ceea ce-a îndemnat pe dl Cuza să tipărească „Poporația“ n'a fost gândul omului de-a produce o operă de știință, ci dorul de a pune mâna cât mai de grabă pe o catedră de universitate. Căpătase pentru aceasta însuși promisiunea dlui ministru Arion. Când o carte se prezintă în astfel de condițiuni cum vrei, ca ea să inspire garanții unei opere trinitice, muncite serios.

Dar dlora, dl Cuza impută dlui Socor că l'ar fi defăimat în fața străinătății, și că prin aceasta s'a adus o scădere prestigiului corpului universitar, țării întregi. De când dl Cuza a monopolizat prestigiul întreg al țării sale? De unde această apropiere? Ce? numai d-sa are grija aceasta; numai d-sa și cu dl Iorga sânt cei mai buni Români, cei mai Naționaliști?

Toți sântem naționaliști, pentru că toți ne iubim cu drag țara aceasta! Opera dlui Socor e merită între altele, să spulbere o tradiție, ce pareă până acum invulnerabilă. Cere achitarea. Ședința se suspendă iarăși pentru 10 minute.

Pleduarea dlui prof. A. C. Cuza.

Domnul profesor începe prin a mulțumi domnului prim-procuror pentru rechizitorul pe care la ținut, rechizitor ce oglindește împlinirea datoriei, a abnegației. Cum vă califică însă organul presei conservator-democrată din Iași? Vă califică de „lichea“!

Cetește articolul întreg din „Opinia“. — Publicul din sală strigă: Rușine. —

Ar trebui, dlora jurați, să răspund criticelor adversarilor mei. Această sarcină îmi este cu totul ușurată, de oare-ce dlora n'au vorbit în cadrul chestiunii adusă în dezbateri, ci s'au amuzat speculând diferite chestiuni secundare.

Am criticat violent pe reposatul Pann? da, dar pentru ce? Pentru că îndrăznise să dea soluții absurde și ridicole înfierbântatei chestiunii evreiești. Mi-am insultat colegii? Dar de ce? Pentru că alături de masa străină neamului nostru, evreii, căutau să ponegrească prin critici și atitudini violente religia țării; pentru că voiau să sărbătorească în haine de erou național toți străinii sufletului și aspirațiunilor neamului nostru — Racowschi, Ferrer. Ca profesor universitar, ca educator al tinerimei, ca purtătorul unui nou steag, nu puteam îngădui asemenea batjocuri.

Dar să lăsăm aceste toate discuțiuni, străine subiectului nostru, și să căutăm a pătrunde în culele operei mele.

Este acest proces de competența curții cu jurați? Răspund: da. Pentru că, domnilor, nu sântem în fața unei discuțiuni academice de polemică științifică, ci în fața unui pamflet rău voitor. Nu se combate în el o idee, ci o persoană, nu se discută o doctrină economică ci o direcție politică. Cetește pasagi din revista „Facla“ și ziarul „cetățenilor Români de confesie mozaică“, „Progresul“, din care reiese în mod evident lupta desperată îndreptată contra dlora Jorga și Cuza.

Dar, dlora, persoana mea este pusă și în contribuția ziarelor străine. Vă întreb. Ce însemnez eu în străinătate? Mai nimic. Totuși presa Berlineză, Italiană și Greacă mă vorbește de luni de zile. Care presă? Evident cea evreiască. Vedeți dar legătura. Insulte ale acestor prese nu lovesc numai o persoană; lovesc o instituție, o țară întreagă. Prestigiul ei

e știrbit prin această atitudine dușmănoasă mie.

Dlora și după ce v'am înșirat toate aceste fapte, toate aceste atitudini, nu cred să fi rămas unul care să n'aibă convingerea că această broșură, e rodul unei uri personale, unei tendinți de distrugere.

Orele fiind trecute de miezul nopții, ședința se ridică până a doua zi la 12½.

O excursie la mănăstirea de Argeș.

București, 7/20 Mai.

Vineri la orele 2 după amiază Academia Română a ținut prima ședință din această sesiune generală.

A prezidat dl Iacob Negruzzi, președinte.

Dl Pușcariu și a dezvoltat conferința sa „Munții Tamaș și Tămășel“ punându și întrebarea istorică: cum e cu puțință ca niște munți din România să fie stăpâniți de regii Ungariei?

Apoi dl At. Marinescu a vorbit despre «Dinastia lui Negru Vodă» începând prin a stabili geograficește care a fost ținutul Ungro-Vlahie și căutând să rectifice unele erori geografice curente.

În cursul săptămânei viitoare Academia va ține următoarele ședințe publice:

Miercuri 11 Mai: dl Spiru Haret va vorbi despre Mecanica socială.

Joi 12 Mai: dr. C. I. Istrate: despre Macedonia.

Vineri 13 Mai: d. Duiliu Zamfirescu va vorbi despre: Metafizica cuvintelor și Estetica literară.

Sâmbătă 14 Mai: D. Sturdza: Efectele hotărârilor Divanului ad-hoc.

Sâmbătă dimineață la orele 8, membrii Academiei au plecat din gara de Nord cu un tren special pentru a vizita Curtea de Argeș.

Scopul acestei excursiuni era să se viziteze mănăstirea Curtea de Argeș, biserica Domnească, cetatea lui Viad Tepeș și celelalte monumente din Curtea de Argeș.

Trenul care a fost condus de dl inspector Mihail Zamfirescu a sosit în gara Pitești la orele 12 și 9 minute.

În gara Pitești s'au mai suit în trenul excursioniștilor d-nii: Emanoil Antonescu, profesor universitar, Pompiliu Vlădescu deputat, d-na și dl N. D. Popescu, prefectul județului, d-na și dl Grigore Coandă, deputat, d-na și dl colonel Ghițescu senator și alții.

La orele 10:20 trenul s'a îndreptat spre Curtea de Argeș.

La stația Radu Negru excursioniștii ar fi voii să viziteze mănăstirea Doftana, dar aducându-li-se la cunoștință că se află la o distanță de 8 kilometri și cum nu se găseau mijloace de transport, au renunțat continuându și drumul înainte.

Pe tot parcursul dela Pitești la Curtea de Argeș toate găriile erau împodobite cu ghirlande de brad. La orele 11:15 trenul sosește la Curtea de Argeș. Aici excursioniștii sunt întâmpinați de dl Petre Rădulescu deputat, dl Teodor Damian primarul orașului însoțit de întreg consiliul comunal, dl maior Oprescu cu toți ofițerii batalionului, dl Nae Gheorghiu polițaiul orașului și elevii școlii primare de fete și băieți cu instructorii lor. Se mai aflau și primari din comunele învecinate și câțiva fruntași săteni de prin împrejurimi.

Dnele Curcumeli și Economu, îmbrăcate în frumoase costume naționale, au împărțit flori academicianilor cari au fost plăcut impresionați de primirea entuziastă a argeșenilor.

Dela gară s'a format un cortegiu impunător de trăsuri trecând pe strada principală a orașului până la biserica Doamnească unde dl Nicolae Iorga a dat mai multe explicațiuni.

Aci preotul Ștefan Dumitrescu a înmănat dlui Arion o petițiune semnată de 400 cetățeni, cari cer restaurarea bisericii Domnești. Petiția reamintește că la 1881 Corpurile Legiuitoare au votat pentru restaurarea bisericii suma de 100,000 lei; acestor bani s'a dat însă altă destinație.

Membrii Academiei au vizitat ruinele San Nicora și aici dl Nicolae Iorga a dat câteva lămuriri.

Dela ruine au pornit la Mănăstirea Curtea de Argeș unde au fost primiți de episcopul Timuș al Argeșului, înconjurat de tot clerul mănăstirii. Aci au vizitat mănăstirea și dl Iorga a citit inscripțiile de pe mormintele lui Neagoe Basarab, ale copiilor săi și al lui Radu dela Afumați, dând explicațiuni istorice, mai cu seamă asupra lui Radu dela Afumați.

Dl Iorga a arătat că basorelieful acestui din urmă mormânt e unul din singurile trei basorelieuri cari arată tipul sculpturii poporului nostru în acest gen.

Dl Iorga a făcut apoi o vie critică faptului că arta arhitectonică a mănăstirii e departe de tipul vechi al artei noastre. Deasemenea și curtea de aur donată de Regina nu e în stilul românesc ci în stil german.

Dl Iorga mai arată că vulturii chenarului din prima despărțitură a mănăstirii nu reprezintă vulturul românesc ci vulturul german, catolic.

După vizitarea mănăstirii, s'au dus cu toți la paatul princiar unde a avut loc un mare banquet.

La șampanie cel dintâiu a vorbit dl Iac. Negruzi, președintele Academiei care a închinat pentru Rege, președintele de onoare al Academiei și care a purtat totdeauna o deosebită sollicitudine pentru această instituție; d-sa a mai toastat și pentru d. Arion, ministrul cultelor și pentru episcopul Argeșului.

D. C. Arion mulțumește d-lui Negruzi și arată care e misiunea sa ca ministru de culte.

D. Arion vorbește apoi despre importanța istorică și arhitectonică a mănăstirii Curții de Argeș și promite că va purta o grijă deosebită pentru monumentele istorice. Astfel în bugetul anului viitor va prevedea o sumă însemnată pentru restaurarea bisericii Domnești și a celorlalte importante monumente istorice.

Episcopul Timuș mulțumește oaspeților pentru vizita cu care au onorat mănăstirea și și exprimă speranța că Academia română va avea totdeauna grijă de monumentele clădite de voievozi.

D. Pompiliu Vlădescu, din partea județului Argeș, mulțumește distinșilor oaspeți pentru vizita cu care au onorat județul venind să admire mănăstirea «acest brillant care scripește în arhitectura lumii civilizate».

Dl Dr. Istrati mulțumește din partea Academiei pentru caldă primire făcută membrilor ei și dă asigurarea că această instituție are cea mai mare sollicitudine pentru monumentele istorice ale țării.

Masa s'a sfârșit la orele 3 p. m. și excursiuniști după ce vizitează fabrica societății forestiere Argeșului, pornesc în patru vagoane ale societății în munți până la Cetatea lui Vlad Tepeș, de unde au admirat pozițiile pitorești ale văilor Argeșului și ruinele cetății cari au interesat în mod viu pe academicieni.

După o ședere de o jumătate de oră, se întorc cu toții la Curtea de Argeș.

La orele 7:30 trenul special pornește îndărăt, la București.

Această excursiune a fost foarte frumoasă și ea a procurat multă mulțumire celor cari au participat la ea.

Din străinătate.

Reluarea relațiilor greco-române. Din Atena se telegrafiază:

Camera a discutat în ședința sa din urmă secțiunea reluării relațiilor greco-române. Răspunzând unei interpelări d. Gryparis a declarat că credea că trebuie să amâne comunicațiunile de făcut până după prezentarea scrisorilor de acreditare de către ministrul celor două națiuni. Puterile amice dispuse față de cele două țări și-au oferit bunele lor oficii pentru restabilirea relațiilor. Grecia și România au recunoscut că interesele lor reciproce cereau această restabilire și au admis reluarea relațiilor și numirea simultană de miniștri. Reluarea relațiilor a fost favorizată prin redeschiderea școalelor grecești, prin libera circulare a ziarelor și revocarea măsurilor de expulzare luate contra grecilor. Relativ la procolul denunțat de către România d. Gryparis declară că a dobândit convingerea că Românii ar putea să-l recunoască din nou. Dar România a asigurat că nu a încetat nici de cum, de a recunoaște ca persoane juridice bisericile grecești din România și că e dispusă a ratifica la nevoie această recunoaștere printr'un act administrativ. D. Gryparis face să reiasă însemnătatea intereselor comerciale și maritime grecești în România pe temeiul datelor statistice. Consiliind reluarea relațiilor, oratorul încheie arătând că Grecia întreține de asemenea relații amicale cu imperiul limitrof și că, bucurându-se de bunăvoința puterilor, ea va merge hotărât pe o cale națională, se va arăta cu un factor de pace și nu va provoca pe nimeni, având însă conștiința de demnitatea sa și de obligațiunile ce rezultă dintr'ânsa.

Răspunzând oratorilor cari au criticat reluarea relațiilor, d. Venizelos a arătat trebuința de a întreține relații amicale cu toate statele balcanice și a adăugat că guvernul socotește, că este a face o politică utilă aplinând neînțelegerile și jignirile cu numitele state de oarece crede că rupearea relațiilor cu un stat micșorează situațiunea internațională a Greciei.

INFORMAȚII.

A R A D, 22 Mai n. 1911.

O ceartă care degenerază. O ceartă care degenerază poate fi socotită aceea care s'a produs și se continuă între membrii partidului național al Românilor din Ungaria, și fcari sunt adunați în jurul ziarului »Românul« (Arad), și între naționaliștii propriari și redactori ai ziarului »Tribuna« (tot din Arad.)

La început această ceartă avea ca obiect bănuiala că acei dela »Tribuna ar fi... trădători.

Bănuiala era gravă, în adevăr! Dar având în vedere: că, în Ungaria, cuvântul »trădător«, atât în ziarele ungurești cât și în ziarele românești, revine la fiecare două rânduri; că acolo cetățenii se împart numai în două categorii: în patrioți ideali și trădători infami; că firea ungurească, de care Românii sunt negreșit influențați, a trebuit să trivializeze în bună parte apucăturile nobile ale nepoților lui Trajan... având toate acestea, și încă multe altele în vedere bănuiala deși gravă, era suportabilă; cearta mergea corect. Cei dela »Românul«, patrioți; cei dela »Tribuna« trădători! Poftă bună la scris Domnilor!

Cearta însă începu să se abată din drumul de până aci.

Cei dela »Românul« veniră cu pretențiunea, ca nici un scriitor român, din Ungaria sau de dincoace, de ori și unde ar fi, să nu mai dea un rând și să nu mai întindă mâna redactorilor dela »Tribuna«. Trădătorii să rămână singuri!

Pretențiunea apoi nu se opri aci. Cei dela »Românul« mai vor, ca tribuniștii să moară de foame; adecă în stilul gazetăresc: să rămână fără abonați! Când »Tribuna« va înceta, atunci se va aduce dovada completă a vinovăției redactorilor ei, și, se înțelege, se va proba implicit patriotismul desintereșat al celor dela »Românul«!

Ce are să mai urmeze, nu știm. Probabil că se va cere și arderea palatului »Tribunei«, pentru ca dimpreună cu el să ardă și șoarecii trădători!

(Din »Noua Revistă Română«.)

Nou medic român în Arad. Numărul medicilor noștri români s'a sporit cu unul. Dl Dr. Dimitrie Popa, absolvent al universității din Budapesta și Berlin, și-a început în Arad practica medicală (Strada Petőfi 10).

Dl Dr. Popa este unul dintre medicii noștri mai bine calificați, care a făcut îndelungate studii în clinicile din Budapesta și străinătate, dedicându-se în special bolilor interne și de femei.

Il recomandăm atențiunii publicului românesc.

— **Cununie.** Letiția Slăvoacă din Ilva-mare Dr. Teodor Miron, medic în Telciu, își anunță cununia ce se va celebra Luni în 22 Mai a. c. la orele 4 p. m. în biserica gr. cat din Ilva-mare.

Felicitările noastre!

— **Starea M. Sale împăratului.** În legătură cu chemarea grabnică a profesorului Dr Neusser la Gödöllő în Viena și Budapesta se colportau ieri după amiază știri foarte neliniștitoare referitor la sănătatea M. Sale împăratului. Mai multe ziare și-au trimis corespondenții speciali la fața locului pentru a afla din sursă sigură motivul chemării profesorului Neusser. Aceștia după cum se telegrafiază din Budapesta spun că M. Sa e pe deplin sănătos și a primit în audiență pe contele Pallavicini și ducele Manuel de Orleans. Motivul sosirii profesorului Neusser a fost stabilirea deplină a restimpului ce M. Sa va petrece la Gödöllő.

— **Din Borgo-Mijloceni** ni-se scrie: Joi, la 26 Aprilie n. a avut loc alegerea de preot-capelan, cu drept de succesiune, în Borgo-Mijloceni. Alegerea a fost prezidată de dl protopresbiter gr.-ort. al tractului Bistrița, Grigorie Pletos. Ca și la 1881, când a fost ales cu unanimitate actualul paroh Nicolae Reu, și de data aceasta alegerea a fost unanimă, proclamându-se ales dl Aurel Reu.

În nou alesul preot-capelan comuna câștigă un muncitor harnic și bun român. Dovadă este și petrecerea dela 24 Aprilie aranjată de dsa. cu ajutorul unui cor de plugari organizat tot de dsa. Feciorii și fetele de plugari, cari înainte nu aveau nici idee despre note muzicale, au vrăjit ascultătorii. S'a mai jucat și o comedie »Ruga dela Chisetău«. Porturile frumoase borgovenești au încântat și pe străini, dintre cari dl baron Bánffy György a și dăruit, peste taxa de intrare, suma de 10 cor. A. L.

— **Din »Monitorul oficial«.** Ioan și Mihail Ganea din Șepreș și-au maghiarizat numele în Garai. (O! pierdute!)

Statutele Reuniunii economice gr. ort. din Cristur au fost aprobate sub numărul 64.422.

Statutele Reuniunii gr. cat. din Liget au fost aprobate sub numărul 70.9555.

— **Dela gimnaziul român din Brad.** Prin aceste convoc adunarea generală ordinară a reprezentanței gimnaziului public român gr.-ort. din Brad pe Sâmbătă în 21 Mai v. ziua S. S. Costantin și Elena pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1) După săvârșirea serviciului divin împreună cu chemarea Duhului Sfânt și cu slujba parastasului pentru odihna sufletelor repositurilor binefăcătoare ai institutului nostru gimnazial — deschiderea adunării la 11 ore în localul cunoscut.

2) Presentarea actelor.

3) Raportul anual al directorului gimnazial despre starea învățământului.

4) Raportul comitetului despre activitatea sa și despre starea proceselor fondului.

5) Raportul comisiunii reprezentanței și în nece cu aceasta aprobarea rațiociniului fondului gimnazial pe anul 1910 și a celorlalte fonduri administrate de comitetul gimnazial și corpul profesoral.

6) Propunerea comitetului în chestia vânzării pământurilor și caselor de pe teritoriul comunei Misăleni.

7) Bugetul fondului gimnazial și a celorlalte fonduri pe anul 1911.

8) Alegerea verificatorilor protoco-lui adunării.

9) Inchiderea adunării.

Brad, la 3/16 Mai 1911. **Cornel Lazar** protopop, vice-președinte.

— **Petiția macedonenilor din Sofia către M. S. Regele Carol.** Emigranții din Macedonia aflați în Bulgaria, au ținut la Sofia o adunare generală în scop de a discuta asupra demersurilor ce trebuiesc făcute în favoarea compatrioților lor închiși în temnițele din România pentru diferite crime ce au săvârșit.

Este vorba de următorii condamnați: Mitu Stoiceff și Boitco Ilieff, ucigașii lui Fitowsky; Stoian Dimitroff și Spiru Alexoff, ucigașii lui Ștefan Mihăileanu. După cum se știe, Ilieff și Dimitroff au fost condamnați la muncă silnică pe viață iar Stoiceff și Alexoff la 20 ani muncă silnică. Toți aceștia își ispășesc pedeapsa de aproape zece ani, unii la penitenciarul Doftana, iar alții la penitenciarul din Târgu-Ocna.

Adunarea din Sofia a adresat o petiție către M. S. Regele Carol prin care imploră pe Suveran să grațieze pe cei patru condamnați.

Semnatarii petiției sprijină cererea lor pe faptul că acele crime n'au avut un caracter ordinar, au fost săvârșite sub influența unei exaltațiuni naționale.

— **Din mizeriile noastre.** Vineri a sosit la Budapesta o delegație a țaranilor români din Rachita, comitatul C-Severin, pentru a se plânge ministrului de agricultură că islazul lor li-s'a luat și a fost dat Ungurilor cari au fost colonizați acum câțiva ani în părțile acelea. Dâșii s'au dus mai înainte la ministrul Sterényi, apoi la deputatul Plosz și negăgindu-i acasă s'au dus la ministrul agriculturii. Aci au fost primiți de către secretarul de stat.

Românii în plângerea lor au spus secretarului de stat că în locul islazului pe care l-au avut li-s'a dat un alt islaz, acela însă este la • prea mare distanță de comună și iarbă pentru vitele cornute nu se mai găsește pe el, fiind consumată de oi.

Dâșii au rugat pe secretarul de stat, să li-se dea un alt loc de pășunat, mai aproape de comună și mai bun.

Secretarul de stat le-a răspuns să se mulțumească cu islazul acela, pentru că statul nu poate da altul.

Țaranii români nu sânt mulțumiți cu răspunsul secretarului de stat, de oarece le este teamă că dacă primesc islazul, care le-a fost dat acum, pe celalt trecut în posesia ungurilor îl vor pierde pe vecie.

— **Despre sauri.** Drul Alfred Till a vorbit la Urania, în Viena, despre vremea sauriilor, adică a reptilelor. Infiorarea lor a fost în epoca jurasică. De atunci ar fi trecut cel puțin trei milioane de ani. A arătat în proiecții stele de mare, caractețe cu scoică și fără. Dar saurii stăpâneau marea, apele dulci, uscatul și văzduhul. Dintre ele erau cele mai mari animale mănătoare de vegetale, dar tot din ele și fiare mănătoare de carne.

Autorul pune la un loc reptilele adevărate (șerpi, șopârle, crocodili, broaște țestoase) cu ichtyosaurii și plesiosaurii. Pterodactilii, adică reptilele zburătoare și dinosaurii, reptile de apă și de uscat erau de-a-seme-năa, reptile adevărate. Dar ichtyosaurii și plesiosaurii par a fi mai apropiați de peștii cartilaginoși sau Selachieni (Morunul etc.).

Dar Till e de părere că ichtyosaurii au trăit întâiu pe uscat și apoi s'au deprins cu viața în apă, ca și crocodilii.

Saurii s'au înmulțit înfiu în America. De acolo s'au răspândit și în părțile celelalte. Dinosaurii, după părerea lui, aveau un fel de creier de suplimentar în basin.

— **Alegere de învățător.** Din Obad ni se scrie: Dl victor Giurgiu a fost ales, cu unanimitate învățător în Obad.

— **Un atlet.. român.** Citim în „Libertatea”. La circul „Stutzbart” ce dă reprezentenții în Oraștie, între cei șapte atleți (luptători) este și unul ce se spune publicului că-l chiamă „Angelescu” și că-i atlet român. În seara d'întăiu a și mâncat o trântea de la soțul său polon, cu care s'a luptat, și publicul maghiaro-jidan a aplaudat din greu că a fost bătut Românul și aici în circ. Pentru a doua seară a fost dat pradă lui „Czája”, atlet matador maghiar. Firește că iar „Românul” Angelescu trebuia să mănânce bătaia.

Deși n'are vre-o însemnătate, în interesul adevărului însemnăm aici că acest „Angelescu” nu e Român, nici nu știe decât câteva vorbe românești. E numai așa aranjată comedia de cei dela circ.

Angelescu e acum în Arad...

x **Noutăți de ridicul,** geante de mâni, cofere articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua,, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

O nouă invenție românească. Dl Petru Simțion, funcționar la institutul de credit și de economii „Albina”, Sibiu, a inventat un aparat pentru aflarea intereselor dela orice capital, procent și zile. Aparatul acesta are forma unei casete, cu suluri și coale de interese. Manipularea aparatului este dintre cele mai simple, putând afla cu ajutorul lui într'o clipă interesele dela oricare capital și pe oricare timp. Aparatul inventatorul l'a botezat „Dobânda”.

Aparatul este pe cale a fi brevetat și va face servicii excelente în special institutelor de bani, unde calcularea intereselor joacă un rol atât de important. „Rev. Ec.”

BIBLIOGRAFII.

La „Librăria Tribunei” se află de vânzare următoarele cărți mai nou apărute:

Ion Dragoslav: **Nuvele.** a 2 cor. + 20 fil. porto.

Duliu Zamfirescu: **Anna (Ceace nu se poate)** a 2 cor. + 10 fil. porto.

Biblioteca „Steaua” a. 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 24. St. 0. Iosif: **Din legendele Neamului Hohenzollern.**

Nr. 257. Dragoslav: **Flori și Povești.**

591—592 Fundescu D. C. **Basme.**

593 Andreev. **Povestea celor 7 spânzurați.**

594—595 Zola. **Tereza Raquin. Roman.**

596—599 Dufresne. **Jocuri de șah.**

600 Densușianu. **Tradiții și Legende.**

601—602 Flamarion. **Lumen.**

603 Demetrescu Traian. **Intim.**

604 Demetrescu Traian. **Sensitive. (Poesii).**

605 Demetrescu Traian. **Aquarele. (Poesii).**

606—609 Maupassant. **Tare ca moartea. (Roman).**

610 Bolintineanu. **Călătorii pe Dunăre.**

611 Russo. **Cugetări și amintiri.**

612 Gauthier. **Avatar. Trad. de A. Valeria.**

613 Lungianu. **Icoane din popor.**

614 Milian Gh. **Puternicul. Schițe și Nuvele.**

615 Hebbel. **Inelul și Ghighes, tragedie.**

616 Corneille. **Horatlu, tragedie.**

Cărți mai nou apărute din „Biblioteca pentru toți”

a 30 fil. + 5 fil. porto postal.

617—618 Popescu N. D. **Fata dela Cozia.**

619 Roussenard. **Zece mil de ani într'un bloc de gheață.**

620 Regnard. **Legatarul universal.**

621 Sudermann. **Ioan Botezătorul, tragedie.**

622 Demetriad Mircea. **Renegatul.**

623 Wagner Rich. **Lohengrin, trad. în versuri.**

624 Moliere. **Vicenile lui Scapin, comedie.**

625 Caraiuan Virgil. **Snoave.**

626 Speranța Th. **Anecdote Marinare.**

627 Chendi II. **Portrete literare.**

628 Wagner Rich. **Olandezul Zburător.**

629 Dostoiewsky. **Nuvele. Trad. de B. Marian.**

630 Codreanu Mib. **Din când în când, (poezii).**

631 Leon Dr. **Generația spontanee și Darwinismul.**

632—633 Wundt. **Hipnotism și sugestiuine.**

634—639 Daudet Alph. Jack. **Roman, trad. de Haralamb G. Leca.**

640—643 Maupassant Guy. **Bel-Ami. Trad. de G. Pereițeanu.**

644—645 Sacher Masoch. **Hadaska. (Roman).**

646 Ivela. **Povestiri muzicale.**

647—650 Ispirescu. **Basmele Românilor.**

651 Moliere. **Tartuffe, piesă tradusă în versuri.**

652—653 Anestin V. **În lumea spiritelor. Istoria manifestațiilor spiritiste.**

654—655 Shakespeare. **Regele Lear, tragedie.**

C. Bertolazzi: „Zile de sărbătoare”, comedie în

3 acte. Prețul 40 bani. (+5 bani porto).

C. Moldovanu: „Cetea Soarelui”. Poezii. Prețul

2 cor. (+ 20 bani porto).

S. Masoch: „Creditorii”, novelă. Prețul 30 bani. +

5 bani porto).

Chateaubriand: „Atala”. Prețul 30 bani. (+ 5 bani

porto).

Sadoveanu: „Șoimii”, roman. Ed. III-a a 2 cor. (+20

fileri porto).

Victor Eftimiu. Fără suflet. Nuvele și schițe a

30 fileri plus 5 fileri porto.

Apostol D. Culea. Învățământul despre natură.

În școala primară a cor. 3.50 plus 30 fil. porto.

Cluj POȘTA REDACȚIEI.

Unui cetitor al „Românului”. Ne întrebi pentru ce nu a scris autorizat nimic despre discursul contelui Zichy. Probabil dl Goldiș s'a lăsat de politică, căci vedem că-l masacrează pe Dante, sau și mai probabil că redacția „Românului” va fi muncit să reproducă broșura distinsului nostru deputat Dr Al. Vaida.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și ттн.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

REISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

Dr. Traian Gergutia

specialist în morburi femeiești, fost asistent la clinica de femei din Timișoara și la clinica de femei „Charité” din Berlin,

și-a reînceput iarăși praxa medicală în Băile Buziaș (Buziásfürdő).

Doi fineri

versați în afacerile notariale prelungă condițiuni foarte favorabile află aplicare numaidecât în cancelaria subscrisului.

Feneș, la 16 Maiu 1911.

up. Zalatna.

Traian Radu,
not. cerc.

Crocsé Ferencz

proprietarul unei mine de peatră din Gődemesterháza.

Atelier de pietrărie și monumente
In Marosvásárhely, Kalvária-u. 6.

Are în depozit monumente sepulcrale din marmor, granit și sienit, dela cele mai simple până la cele mai somptuoase, pregătește de asemenea orice lucrări pentru edificii și cavouri familiare.

Prețuri ieftine și serviciu prompt.

Planurile se execută gratuit.

Atelier modern.

Un candidat de avocat

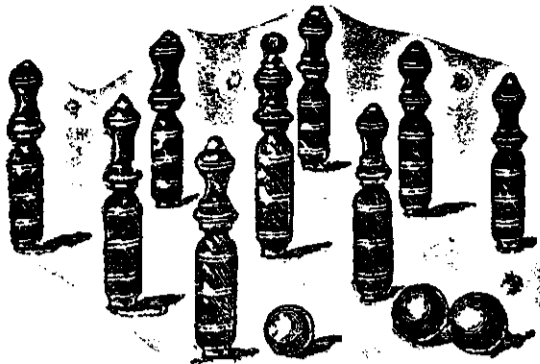
cu practică află aplicare în cancelaria mea advocațională.

Reflectanții să mi-se adreseze direct.

Dr. Gheorghe Rocsin,
advocat, Nagyvárad.

POLACSEK HENRIK, strungar artistic

Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima calitate, ca bile pentru popici Lingnum-Sanctum, apoi articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum, bile, dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rame p. ziare, în prețuri foarte moderate. Totodată iau în interpretare totfelul de reparații în bransa mea, în preț mic. Comandele din provincie se execută prompt și solid.

Florenthál Vilmos

ciasnornicar și giuvaergiu
Segesvár, Beyergasse No 16.

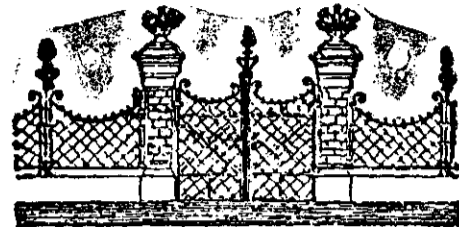
Depozit bogat în totfelul de
ciasnornice de aur și argint
precum și ciasnornice de metal
și nickel.

Articlii de argint de China
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Reparaturile se ecsecută solid și prompt.

Klein István

Pima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrățe) de oțel pentru paturi și sate etc.

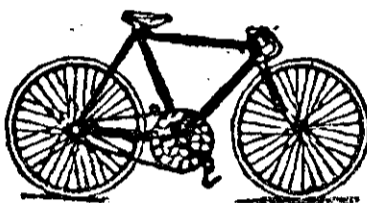
== Szeged, Kelemen-u. 4. ==
Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

100 m. de sîrmă pentru gard
dela 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuțiunei bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. — Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

Bicicletele de re-
nume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară
roată automată (cu frînă liberă) se vând pelângă
garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricăii,
fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —
ca gumă interioară și exterioră prima calitate, so-
nerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
In urma circulației mari unde în toată Austro-
Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus
— în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Leon Tolstol.

20

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Sunt fericit Ana Michailowna, că am putut să te servesc, zise prințul jucându-se cu o fâșie din cravată.

Glasul și gesturile lui luară o cu totul altă expresie, de protecție, ca odinioară în saloanele trei Scherer, la Petersburg.

— Fă-ți datoria, ca să fii demn de... sunt încântat, încântat de... Ești în concediu dta?

Toate aceste cuvinte fură rostite cu cea mai deplină nepăsare.

— Aștept ordinul de zi, Excelență, ca să mă duc la noua mea destinație, răspunse Boris, fără a se arăta jignit de vocea uscată a prințului și fără a avea aerul de-a dori să urmeze convorbirea.

Izbit de aerul său liniștit și direct, prințul Vasile îl privi cu băgare de seamă:

— Locuiești la mama dtale?

— Locuiesc la contesa Rostow, Excelență.

— La Ilie Rostow, căsătorit cu Nathalia Șinșin, a-daogă Ana Michailowna.

— Știu, știu, reluă prințul cu glasul lui monoton. Dar n'am priceput niciodată cum s'a putut hotărî Nathalia să se mărite cu acest urs... Un personaj stupid, ridicol, și ce e mai mult, se spune că joacă.

— Da, dar e un om foarte de treabă, prințul meu, răspunse ea zîmbind așa fel, încât puteai crede că e de părerea prințului, cu toate că lua apărarea lui Rostow.

— Ce spun medicii? întrebă ea din nou, dând chipului ei obosit expresia unei mâhniri adânci.

— Au puțină nădejde.

— Cât aș fi dorit să mai mulțumesc odată unchiului meu pentru toate bunătățile lui față de mine și de Boris. E finul său, adăogă ea cu importanță ca și cum vestea asta ar fi trebuit să producă o impresie favorabilă asupra prințului Vasile.

Acesta încrunță sprâncenele și tăcu.

Pricepând atunci că el se temea de-a găsi într'insa o concurență primejdioasă la moștenirea contelui Bezukhow, se grăbi să-l liniștească.

— Numai dragostea și sincerul devotament pentru unchiul meu...

Cuvintele „unchiul meu” alunecau pe buzele ei cu un amestec de siguranță și de neglijență.

— Cunosc bunătatea și nobleța sa!... dar nu are decât nepoatele cu dânsul; și sunt tinere... apoi urmă ea cu glasul scăzut și plecând capul:

— Implinit-a cele din urmă datorii? Clipele lui sunt prețioase! E deci nevoie să fie pregătit. Noi, femeile, prințul meu, adăogă ea cu un zîmbet blând, știm totdeauna cum să-i luăm pentru aceste lucruri. Trebuie să-l văd neapărat, cu toată impresia penibilă ce-ar face asupra mea această întrevedere; dar eu sunt obișnuită cu suferința!

Prințul înțelese, ca și la serata trei Scherer, că i-ar fi cu neputință să se dezbrace de Ana Michailowna.

— Mi-e teamă ca această întrevedere să nu-i facă mai rău, scumpă prințesă. Așteaptă până diseară; medicii prezic o eriză.

— Să aștept, prințul meu, dar astea sunt cele din urmă clipe ale lui!...Gândește-te că e vorba de mântuirea sufletului! Ab! datoriile creștinești sunt terribile!

Ușa care ducea în interior se deschise și una dintre prințese intră în sală; fața ei era rece și ursuză, iar bustul de-o lungime fără păreche era într'o completă dispoziție cu restul ființei ei.

— Ei bine, cum se află? întrebă prințul Vasile.

— Tot așa, și nu poate fi altfel cu sgomotul ăsta, răspunse domnișoara, uitându-se la Ana Michailowna ca la o streină.

— Ah! scumpo, nu te recunoșteam, strigă aceasta cu bucurie, apropiindu-se de ea. Abia am sosit în grabă ca să dau îngrijiri unchiului meu! Cât ai trebuit să suferi! adăogă ea cu ochii la cer.

Tânăra prințesă se răsuci în călcăie și eși afară să răspundă nimic.

Ana Michailowna își scoase mânușile și, luând loc într'un fotoliu, ca într'o redută cucerită, îl rugă pe prinț să se așeze lângă dânsa.

— Boris, eu intru să-l văd pe contele, pe unchiul, tu dragul meu, du-te pe la Pierre și înștiințează-l de invitația familiei Rostow. Știi că la-u invitat la masă... Eu cred însă că nu va veni, adăogă ea întorcându-se spre prințul Vasile.

— De ce nu? răspunse acesta cu glasul posomorit; ași fi foarte mulțumit să mă scăpați de acest tinăr. S'a instalat aici și contele n'a cerut niciodată să-l vadă.

El înălță din umere și sună. Un fecior intră în salon și fu însărcinat să-l conducă pe Boris, prin scara din dos, la Pierre Kirilovici.

XVI.

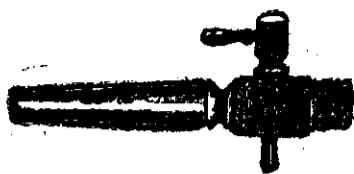
Era adevărat. Pierre isgonit din Petersburg, în urma faptelor lui scandaloase, nu a avut prilejul să-și alcăgă nici o carieră. Povestea spusă la Rostow era autentică. Impreună cu camarazii săi, Pierre legase pe ofițerul de poliție în spinarea ursului.

(Va urma).

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puteri
de mașini în

Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe
pentru buși, de cea mai bună calitate, apoi
dacuri, bile și popice pentru biliard și po-
picărie precum și toffelul de picioare pentru
masă, pelângă prețurile cele mai moderate.
Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat.
— Lucrări de ornament. —

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru as-
cutire artistică și fabricare de cuțițe
in Marosvásárhely,

Plața Petőfi-tér No 1.

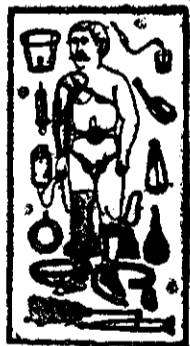
Se recomandă pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțițe, ca cuțițe pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cojocari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase
brice, barbierilor le
scoatesc taxa numai
— pentru cinci. —

In atenția celor ce sufăr de vătămtură!

Suspensorii, picioare artificiale, ciorapi
de cauciuc, gradehaltare, bandage,
corsete, bandage dianna pentru femei și
toffelul de accesorii chirurgicale se pot
cumpăra cu prețuri convenabile dela

Hercz Sándor

fabricant de mănuși, ban-
dagier și depozitar de
unelte chirurgicale în —

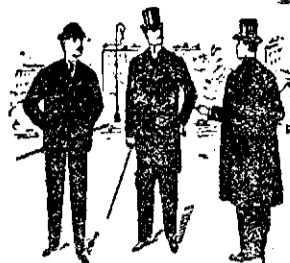
Szatmár,

Deák-tér No 2.

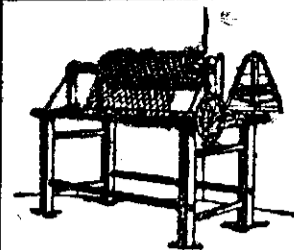
Comandele din provincie
se efectuează prompt. —

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6.

Iși recomandă depozitul bogat
asortat cu stofe din țară și străi-
nătate, lucrează toffelul de haine
bărbătești la ultima modă, croi
modern, serviciu prompt, lucru
ireproșabil și prețuri moderate.

Cele mai ecs-
celente instru-
mente pentru
săpărea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săpărea cu instrumentele sale.
PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

Recomandă și mașini pen-
tru împletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco.
PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

Abonați și răspândiți în tot locul TRIBUNA!

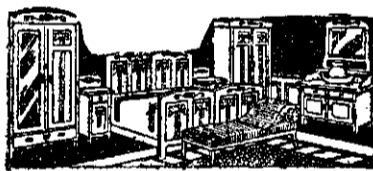
Lemnăria și fabrica de mobile
din Ungaria de sud.

(Délmagyarországi famegmunkáló és bútorgyár).

Timișoara

Fabrica: Elisabetin, Hattyu-u. 23.

Depozitul: Josefina, Kossuth-u. 17.

Avem în depozit: mobile p. dor-
mitor, sufragerie, salon și locu-
ințe garçon, lucrate în atelierul no-
stru, apoi garnituri de piele precum
și mobile de aramă, executate după
cele mai moderne și nouă cerinți. —

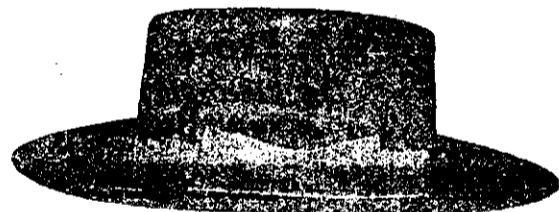
Comandele se efectuează grabnic și
conștiințios, pelângă garanță demnă de
toată încrederea. Prețuri convenabile.

Urmașul lui
Gustav Novák
pălărier

și magazin de modă bărbătească

Timișoara-Josefin

Strada Ludovic Kossuth No 17.

Cel mai mare magazin de

pălării moderne

pentru domni și copii, precum și
în articole de modă bărbătească
și chipie pentru uniforme cu prețurile
cele mai moderate și serviciu prompt.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român
din loc și jur, că am înființat în Arad, Józseföher-
czeș-uf No 9, un

nou institut de văpsit, curățire chi-
mică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi

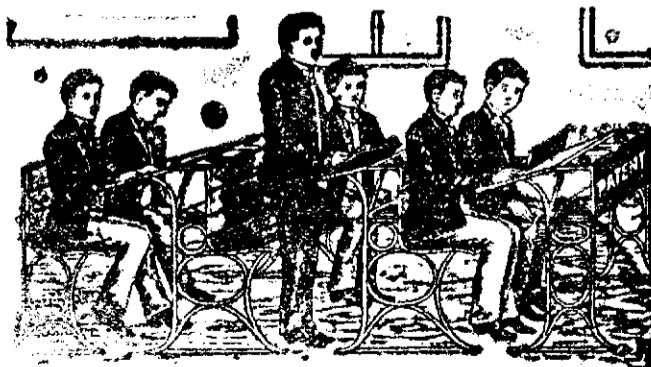
Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai
mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor
mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul
prompt și efectuarea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efectuează prompt.

Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și mobilarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și
a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Vînzare de pămînt!

Pe pusta KUTASI

442 holde mici de pămînt arător

al doamnei V. KISS

sunt de vînzare

în bucăți mai mici sau mari.

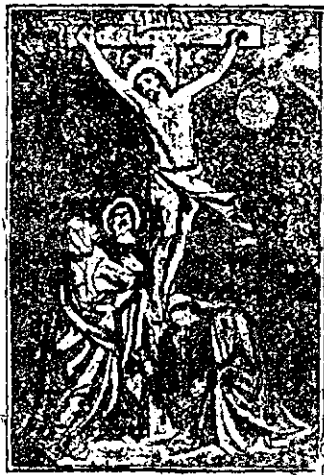
Pe acest pămînt arător de clasa I-ă sunt deja votate împrumuturi de 900 Coroane după holde mici.

Informațiuni mai de aproape dă singur numai:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lustruitorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biseriei și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericesti. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.

:- În stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. -:

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

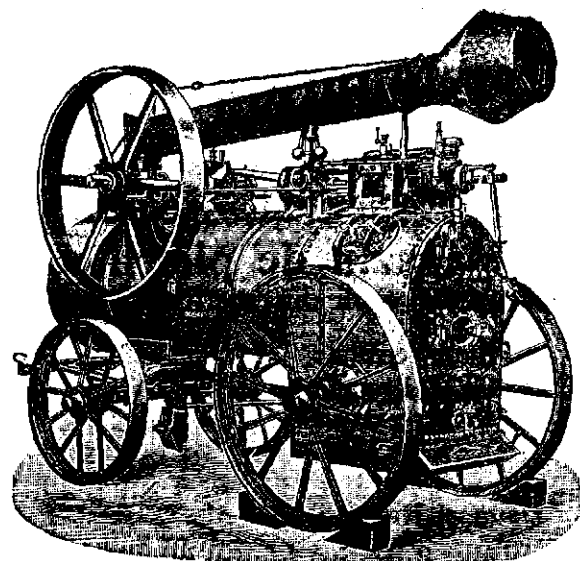
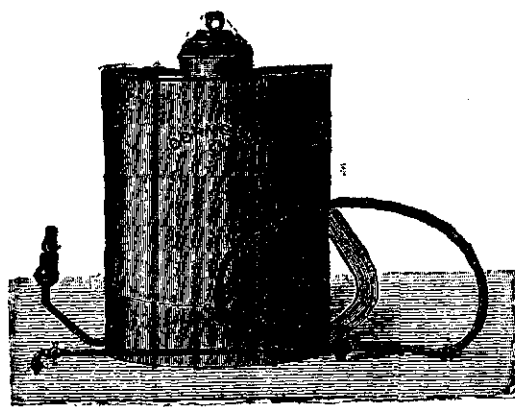
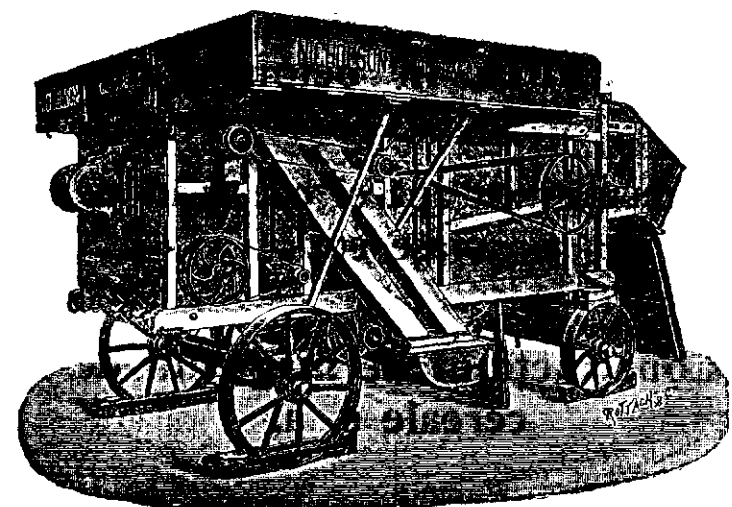
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și mașini agricole cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

și pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea conștințios la fața locului pe speșele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. — Catalog trimitem gratuit.

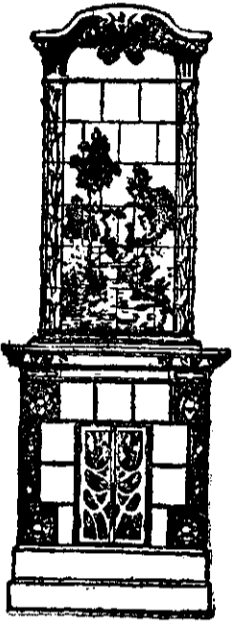
PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCAR
:: ROMAN DIN BUCUREȘTI. ::

A N U N Ţ.

Se aduce la cunoștința detentorilor de cuponne, că plata cuponului de 1 Iulie 1911 și a scrisurilor funciare eșite la sorți 4% și 5% din ultima tragere, se va face cu începere de Luni 16/29 Maiu a. c., dela orele 11—3 p. m., afară de Joia și Sâmbăta când nu se fac plăți.

Direcțiunea.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în **Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin** înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurînd-ul tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Koloszvár.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui
Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Str. Spitalului 10. (Casa proprie)

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășarie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, **mobile** pentru camere de locuit, **birouri**, instalații pentru băcării, farmacii, mobilieri pentru biserici și școale, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

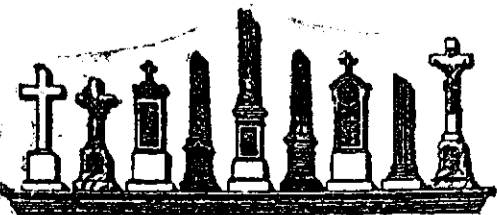
sculptori și mălestrii pletrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Koloszvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

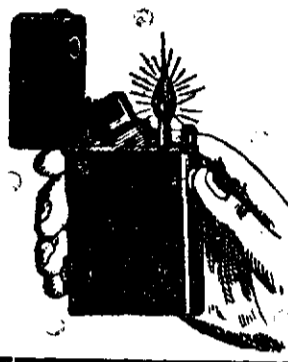
Localitățile balneare — Felix.

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulfur, la temp. de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri.

Contra bolilor de reumatism, podagră și ischias, contra asudării și contra boalalelor femeiești.

În 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. **Localitățile balneare din Felix**, cele mai eficace dintre toate stațiunile de acelaș fel. Băi de vană, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de pian și lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Duminica muzică militară, joc de tenis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde cu plantație minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1 Maiu r. Oficiu poatel, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. muzică nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyógyfürdő).

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Inginer

Eugen Tilea

birou tehnic

București, Calea Victoriei No 27.

EXECUTĂ:

Proiectarea și construirea de vile, școli și ori-ce alte clădiri în stil românesc și modern.

Construirea în beton armat.

Alimentări cu apă și canalizări de orașe etc.

Construcțiuni de magazini de cereale ș. a.